

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
W LUBLINIE

20-074 Lublin, ul. Spokojna 9a
Tel. (0-81) 532-35-31, 743-77-30, 532-54-48, Tel/Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl

Lublin, dnia 30 sierpnia 2002 roku

RLU –50S-11/02/MW

DECYZJA – RLU – Nr 14 /02

Na podstawie :

I . art. 104 kpa. w związku z art. 9 i art. 8 ust.1 i 2 pkt 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2000 r. Nr 122 poz. 1319), po rozpoznaniu sprawy wszczętej z urzędu przeciwko Przedsiębiorstwu Usług Komunalnych Sp. z o.o. ul. Droga Męczenników Majdanka 71 w Lublinie, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **stwierdza się** stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję, polegającej na narzucaniu uciążliwych warunków umowy, przynoszącej przedsiębiorcy narzucającemu te warunki nieuzasadnione korzyści, poprzez **pobieranie od rodzin osób zmarłych w szpitalu opłaty za przygotowanie zwłok do pogrzebu tj. za mycie, golenie, ubieranie i włożenie do trumny oraz opłaty za udostępnienie pomieszczeń rodzinie zmarłego, w sytuacji gdy zgon nastąpił w szpitalu, w celu przygotowania zwłok do pogrzebu i nakazuje się zaniechania jej stosowania.**

II art.90 cyt. wyżej ustawy w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nadaje się decyzji rygor natychmiastowej wykonalności .

III. art. 104 kpa i art. 101 ust. 2 pkt. 1 cyt. ustawy w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada się na PUK Sp z o.o. w Lublinie karę pieniężną w wysokości 13 985, 00 zł (trzydzieści tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt pięć złotych) stanowiącą równowartość 4000 euro płatną do budżetu państwa .

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – w związku z powziętymi informacjami dotyczącymi ceny świadczonych usług prosektoryjnych, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, wszczął z urzędu w dniu 23 maja 2002 r. postępowanie antymonopolowe przeciwko Przedsiębiorstwu Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Lublinie, pod kątem naruszenia art. 8 ust. 1 i 2 pkt. 6 ustawy z

dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2000 r. Nr 122 poz. 1319 ze zm.) .

Organ antymonopolowy zarzucił Przedsiębiorstwu Usług Komunalnych Sp. z o.o. (zwanemu dalej PUK) nadużywanie pozycji dominującej na rynku usług prosektoryjnych, poprzez narzucanie uciążliwych warunków umowy, przynoszących przedsiębiorcy narzucającemu te warunki nieuzasadnione korzyści, poprzez pobieranie od rodzin osób zmarłych w szpitalu nieuzasadnionych opłat za usługę prosektoryjną tj. za przygotowanie zwłok do pogrzebu w kwocie 130 zł oraz opłaty za udostępnienie pomieszczeń rodzinie osób zmarłych w szpitalu w celu przygotowania zwłok do pogrzebu w wysokości 70 zł.

W odpowiedzi na wszczęcie postępowania PUK nie uznał zarzutu stosowania praktyk ograniczających konkurencję i wyjaśnił , że nie posiada pozycji dominującej na rynku prosektoryjnym. Wyjaśnił przy tym , że przy stosunkowo niskich cenach towarów i usług w porównaniu do innych firm pogrzebowych na terenie Lublina, w dwóch dzierżawionych przez firmę prosektoriach na 310 zgonów wykonał 147 usług pogrzebowych , co stanowi 47,4 % .

Ponadto wyjaśnił, że wysokość opłat za usługi prosektoryjne wynika z coraz wyższych kosztów utrzymania prosektoriów .

Organ antymonopolowy ustalił i zważył, co następuje:

PUK jest na podstawie umowy dzierżawy Nr 10/92 z dnia 05.03.1992 r. zawartej z Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym w Lublinie, następnie umowy najmu z dnia 16.12. 1999 r. zawartej z Samodzielnym Publicznym Szpitalem Wojewódzkim w Lublinie (wraz z aneksami Nr 1/2000 z dnia z 11.12.2000 r. , Nr 2/2002 r. z dnia 08.01.2002 r. , Nr 3/2002 r. z dnia 15.01.2002 r.) dzierżawcą prosektorium przy Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim w Lublinie , –(zwanego dalej SP SzW) .

Ponadto, PUK jest dzierżawcą drugiego prosektorium położonego przy Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. Prof.M.K. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie (zwany dalej Szpitalem Neuropsychiatrycznym), na podstawie umowy dzierżawy z dnia 01.03.1999 r.18/AG/1999 r. łącznie z aneksem Nr 1 z dnia 28.06.2001 r.

Jak wynika z aktualnej umowy najmu zawartej pomiędzy PUK a SP SzK – zgodnie z §3:

„1. Najemca zobowiązany jest do świadczenia bezpłatnych usług w zakresie przyjmowania zwłok z jednostek organizacyjnych SPSzW i przechowywanie ich nieodpłatnie zgodnie z § 14 Załącznika do Instrukcji nr 35/61 Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 09.06.1961 r. Koszty z tym związane będą w kalkulowane w koszty Najemcy łącznie z robocizną , środkami dezynfekującymi i czystościowymi w całości obciążającymi Najemcę .

2. Najemca zapewnia obsługę transportu zwłok z oddziałów szpitalnych do kostnicy w godz. 15⁰⁰ – 7 00. „

Aneks Nr 3/2002 r. z dnia 15.01.2002 r. przewidywał w § 1 zmianę § 3 pkt. 2 umowy, który otrzymywał brzmienie:

„Najemca zapewnia na zlecenie Szpitala bezpłatny transport zwłok na sekcję i kremację szczątków”.

Zakres obowiązków dotyczących usług prosektoryjnych PUK potwierdził również pismem z dnia 06.06.2002 r. Dyrektor SPSzW w Lublinie, gdzie wyjaśnił, że do obowiązków pracownika Prosektorium należy świadczenie usług w zakresie przyjmowania zwłok z jednostek organizacyjnych SPSzW i przechowywanie ich nieodpłatnie zgodnie z §14 załącznika do Instrukcji nr 35/61 Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 09.06.1961 r., a także bezpłatne ubieranie zwłok w odzież dostarczoną przez osoby uprawnione do pochowania zwłok.

Natomiast zakres obowiązków PUK wynikający z umowy dzierżawy Prosektorium przy Szpitalu Neuropsychiatrycznym w Lublinie określa Załącznik Nr 2 do umowy dzierżawy „Zasady użytkowania Prosektorium”, gdzie zgodnie z pkt. 3 dzierżawca zobowiązuje się do:

„bezpłatnego przechowywania zwłok z oddziałów szpitalnych w Lublinie i w Łysołajach do czasu zawiadomienia rodziny zmarłego – min 1 dobę lub do czasu przekazania zwłok na sekcję,

- bezpłatnego transportu zwłok z oddziału w Łysołajach do chłodni przy Prosektorium przy ul. Abramowickiej. .;
- bezpłatnego transportu zwłok z oddziału w Lublinie i oddziału w Łysołajach w razie konieczności wykonania sekcji .

Pismem z dnia 07.06. 2002 r. Dyrektor Szpitala Neuropsychiatrycznego wyjaśnił, że zgodnie z zasadami użytkowania prosektorium, które stanowią integralną część umowy, przygotowanie zwłok do pochówku, obejmujące mycie, golenie, ubieranie i włożenie zwłok do trumny należy do obowiązków PUK Sp. z o.o.

PUK Sp.z o.o. jest więc dzierżawcą dwóch prosektoriów na terenie Lublina. W dzierżawionych pomieszczeniach prowadzi również działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług pogrzebowych tj. sprzedaż trumien i akcesoriów pogrzebowych, oferowanie usługi pogrzebowej.

Ceny usług prosektoryjnych świadczonych przez PUK ustalone zostały Uchwałą Zarządu Nr 4/2001 Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych Sp.z o.o. w sprawie wprowadzenia cen za usługi pogrzebowe z dnia 26 czerwca 2001 r. w formie cennika. Cennik ten zawiera jednocześnie ceny usług pogrzebowych oraz ceny usług prosektoryjnych. W odniesieniu do cen usług prosektoryjnych przedstawiają się one następująco (zachowując kolejność numerowania pozycji jak w cenniku):

„ 8. Kosmetyka zwłok wraz z myciem, goleniem i włożeniem do trumny – 130 zł

9. Udostępnienie pomieszczeń w celu ubrania zwłok – 70 zł

10. Przechowywanie zwłok w chłodni przez 1 dobę – 50 zł

Uwaga I przy kompleksowej usłudze PUK odlicza się za dobę 15 zł

Uwaga II Należność za chłodzię przy Szpitalu przy ul. Biernackiego. nalicza się po upływie 3 dób od zgonu .”

Jak wynika ze złożonych przez PUK wyjaśnień z dnia 03.04.2002 r. przedsiębiorca pobiera również opłatę niewidoczną w cenniku , a mianowicie za „ transport zwłok do kostnicy (dotyczy Prosektorium Szpitala Neuropsychiatrycznego) – 60 zł „, i czyni to ze względu na wysokie koszty utrzymania tego prosektorium .

Organ antymonopolowy ustalił na podstawie wyjaśnień Prezesa PUK – pismo z dnia 03.04.2002 r. , że powyższe ceny za usługi prosektoryjne obowiązują w obydwu dzierżawionych prosektorium oraz obowiązują wszystkich zlecniodawców tj . rodziny osób zmarłych w szpitalu przy ul. Biernackiego. , przy ul.Abramowickiej oraz w jednostce podległej tj. w oddziale szpitalnym w Łysołajach , oraz rodziny osób zmarłych poza tymi szpitalami , a zlecającymi PUK usługę przechowania zwłok w chłodni oraz przygotowania zwłok do pogrzebu .

Analiza faktur wystawionych przez PUK rodzinom osób zmarłych lub innym osobom upoważnionym do odbioru zwłok za okres od 1.01.2002 r. do 30.05.2002 r. w kontekście listy osób zmarłych w obydwu w/w szpitalach od dnia 01.01. 2002 r. do 20 .05. 2002 r. wykazała :

- PUK wystawia faktury osobno dla zlecniodawców w Prosektorium SP SzW i osobno dla zlecniodawców w Prosektorium przy Szpitalu Neuropsychiatrycznym , przy czym stosuje dla każdego prosektorium osobną kolejność numerowania . Oznacza to , że w materiałach dowodowych są dwa komplety faktur wystawionych przez PUK – dla osób zmarłych w SPSzW od nr 1- 117 , dla osób zmarłych w Szpitalu Neuropsychiatrycznym od nr 2 - 145 ;
- w fakturach dotyczących osób zmarłych w SP SzW o numerach 56, 63, 79,83,84,89,90, 92 , 95, 96,97,98,101 znajdują się pozycje „kosmetyka zwłok,, – cena usługi 130 zł.
- w fakturze Nr 22 wystawionej rodzinie osoby zmarłej w SPSzW. widnieje pozycja „, za udostępnienie rodzinie zmarłego pomieszczeń - 50 zł”, zaś w fakturach nr 29,71 wystawionych w tymże prosektorium dla innych zakładów pogrzebowych na kwotę 60 zł ,w fakturze nr 94 na kwotę 70 zł ;
- w fakturze nr 101 wystawionej w dniu 16.05.2002 r. rodzinie osoby zmarłej w SP SzW widnieje pozycja „chłodzię za 2 doby – 2x35 zł „, , gdy zgon nastąpił 15.05.2002 r.
- w innych fakturach widnieją pozycje „, kompleksowa usługa pogrzebowa” – ceny takiej usługi są zróżnicowane i nie wiadomo , za co konkretnie usługodawca płaci.
- zestawienie ilości zgonów w szpitalu w kolejnych miesiącach styczeń – maj 2002 r. w porównaniu z ilością zleceń na wykonanie usługi pogrzebowej (w

- różnym zakresie : od zakupu trumny do kompleksowej usługi pogrzebowej) w odniesieniu do osób , które zmarły w szpitalu jest następujące :

	styczeń	luty	marzec	kwiecień	do 20 maja	Razem
Szpital Neurops.	25/25	20/20	23/20	21/18	17/15	106/98
szpital SPSzW	30/10	30/14	30/7	38/16	28/19	162/70

Oznacza to , że PUK w badanym okresie na 268 zgonów w obydwu szpitalach wykonał łącznie 168 usług pogrzebowych o różnym zakresie , co oznacza , że wykonał 62 % usług pogrzebowych wobec osób zmarłych w obydwu szpitalach.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje :

Art.8 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi , że zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym, przez jednego lub kilku przedsiębiorców .

Nadużywanie pozycji dominującej polega w szczególności na narzucaniu przez przedsiębiorców uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści (art. 8 ust.2 pkt 6 ustawy).

Narzucanie warunków umowy, ich uciążliwy charakter oraz nieuzasadnione korzyści dla przedsiębiorcy są to przesłanki , które muszą wystąpić łącznie .

Każda praktyka , polegająca na nadużywaniu pozycji dominującej musi zaistnieć na określonym rynku relewantnym .

Przedmiotem niniejszego postępowania są warunki umowy zlecenia usługi prosektoryjnej , a konkretnie ceny tej usługi świadczonej przez PUK Sp. z o.o. wobec osób zmarłych w SP SzW w Lublinie oraz w Szpitalu Neuropsychiatrycznym przy ul. Abramowickiej oraz jednostkach podległych (oddział szpitalny w Łysołajach) . Zleceniodawcami tych usług są rodziny osób zmarłych w tych szpitalach lub inne osoby upoważnione do organizacji pogrzebu, przy czym wykonanie usługi ściśle związane jest z miejscem jej wykonania , czyli prosektorium przyszpitalnym , które dzierżawi konkretny przedsiębiorca, czyli PUK .

Usługi prosektoryjne , są to usługi , które dzierżawca prosektorium zobowiązuje się w umowie dzierżawy zawartej z właścicielem prosektorium (czyli zwykle ze szpitalem) świadczyć wobec każdej osoby zmarłej w szpitalu . Zakres tych usług określony jest w nieobowiązującej już powszechnie , ale wciąż przywoływanej w umowach dzierżawy prosektorium Instrukcji 35/61 Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w sprawie regulaminów szpitalnych (Dz.U.MiOS Nr13 [poz.89]) z dnia 9.06.1961r. Usługa prosektoryjna obejmuje więc, zgodnie

z § 14 i §20 transport zwłok z oddziałów szpitalnych do prosektorium, przechowywanie zwłok w chłodni, przygotowanie zwłok do pogrzebu (mycie, golenie, ubieranie).

Zwłoki osoby zmarłej w szpitalu obligatoryjnie przewożone są po śmierci (po około 2 godzinach) do budynku prosektorium, na skutek telefonicznego wezwania pracownika prosektorium.

Zgodnie z § 20 w/w Instrukcji 35/61 Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w sprawie regulaminów szpitalnych wykonywanie usług prosektoryjnych jest obowiązkiem szpitala, przy czym szpital powinien wykonywać je bezpłatnie. Wprawdzie w/w zapisy instrukcji, jak wyjaśniono wyżej, utraciły moc powszechnie obowiązującą, ale wobec braku jakichkolwiek innych regulacji prawnych należy przyjąć, że zgodnie z art. 354 § 1kc ustalonym zwyczajem tego typu obowiązki obciążają szpital, który powinien świadczyć te usługi bezpłatnie w ramach świadczeń zdrowotnych.

Skoro SP SzW i Szpital Neuropsychiatryczny wynajął firmie PUK pomieszczenia oddziału prosektoryjnego oczywistym jest, że pozbawił się możliwości świadczenia osobiście tego typu usług. Wydierżawienie pomieszczeń prosektorium związane jest z przekazaniem tych obowiązków dzierżawcy prosektorium. Dlatego z punktu widzenia rodziny osoby zmarłej usługa prosektoryjna jest niejako „przypisana” do prosektorium przyszpitalnego, gdzie znajduje się chłodnia, a więc do konkretnego przedsiębiorcy.

Podnieść należy, że wykonanie usług prosektoryjnej, polegającej na przygotowaniu zwłok do pogrzebu może być zlecone przez rodzinę osoby zmarłej w szpitalu innej firmie pogrzebowej. W przedmiotowej sprawie, w okresie od 1.01.2002 r. – do 26.05. 2002 r. – jak wynika z faktur - na 268 zgonów w obydwu szpitalach udostępniono pomieszczenia dzierżawione przez PUK w czterech przypadkach, raz rodzinie osoby zmarłej (faktura nr 22) i trzy razy innej firmie pogrzebowej(faktury nr 29,71,94).

Dlatego rynkiem relewantnym w przedmiotowej sprawie jest rynek usług prosektoryjnych świadczonych wobec osób, które zmarły w SP SzW w Lublinie oraz w Szpitalu Neuropsychiatrycznym w Lublinie.

Usługi prosektoryjne mogą być świadczone przez PUK również wobec osób zmarłych poza szpitalem, odbywa się to na podstawie umowy dzierżawcy prosektorium z rodziną zmarłego i nie jest przedmiotem niniejszego postępowania.

PUK Sp. z o.o w Lublinie będąc dzierżawcą dwóch Prosektoriów w Lublinie tj. przy ul. Abramowickiej i przy ul. Biernackiego, posiada na przedmiotowym rynku usług prosektoryjnych pozycję dominującą w rozumieniu art. 4 pkt.9 cytowanej wyżej ustawy. Dodać należy, że w opinii organu antymonopolowego, udział PUK w tym rynku wynosi prawie 100%, ponieważ PUK jest jedynym dzierżawcą, jedynych dwóch prosektorium „przypisanych” do tych szpitali, a więc spotyka się z konkurencją ze strony innych przedsiębiorców w minimalnym zakresie (na 268 zgonów w trzech przypadkach usługę prosektoryjną wykonała inna firma pogrzebowa).

Sam PUK wyliczył swój udział w przedmiotowym rynku na 47,4%, twierdząc, że wykonał 147 usług pogrzebowych na 310 zgonów. Skoro wykonał 147 usług pogrzebowych, rozumieć należy, że wykonał również 147 usług prosektoryjnych na 310 zgonów tj. 47,7%. Zgodnie z brzmieniem art.4 pkt. 9

ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40 %.

Pozycja dominująca PUK na rynku usług prosektoryjnych związanych z funkcjonowaniem SP SzW i Szpitala Neuropsychiatrycznego w Lublinie została więc udowodniona.

PUK świadczy również usługi pogrzebowe w pomieszczeniach dzierżawionych od szpitali na podstawie w/w umów.

W tym zakresie prowadzi działalność w warunkach konkurencji na rynku, gdyż rodziny osób zmarłych mają możliwość wyboru firmy, której zlecą organizację pogrzebu. Jak wynika z przedstawionej wyżej tabeli, PUK wykonuje około 62 % usług pogrzebowych wobec osób zmarłych w odbydwu szpitalach.

Z racji posiadanej pozycji na rynku usług prosektoryjnych związanych ze SP SzW oraz Szpitalem Neuropsychiatrycznym, na którym PUK działa praktycznie w warunkach pozbawionych konkurencji, przewaga kontraktowa dzierżawcy prosektorium w stosunkach z rodziną osoby zmarłej w szpitalu jest ewidentna. PUK może narzucić rodzinie osoby zmarłej nie tylko dowolne usługi (nie występujące w cenniku), ale również dowolne ceny, gdyż cennik usług nie był wywieszony w biurze Prosektorium do wiadomości zlecających usługę.

Fakt narzucania warunków umowy przez PUK swoim kontrahentom został potwierdzony przeprowadzoną analizą faktur, gdzie rodzinę osoby zmarłej w szpitalu obciążono w sposób nieuzasadniony opłatą za chłodnię oraz faktem stosowania przez PUK opłaty za transport zwłok z oddziałów w Szpitalu Neuropsychiatrycznym do Prosektorium wbrew zapisom umowy dzierżawy.

W opinii organu antymonopolowego uciążliwym warunkiem umowy jest pobieranie przez PUK opłaty w wysokości 130 zł za przygotowanie zwłok do pogrzebu oraz opłaty w wysokości 70 zł za udostępnienie rodzinie zmarłego pomieszczeń w celu przygotowania zwłok do pogrzebu. Uciążliwość tego warunku umowy wynika z faktu, że usługa przygotowania zwłok do pogrzebu powinna być wykonywana bezpłatnie przez dzierżawcę prosektorium, a więc opłata taka w ogóle nie powinna być pobierana. Podobnie, nie powinna być pobierana opłata za udostępnianie pomieszczeń rodzinie osoby zmarłej w szpitalu.

Bezpłatny charakter przedmiotowej usługi tj. w zakresie usług dotyczących przygotowania zwłok do pogrzebu osób zmarłych w szpitalu wynika z ukształtowanego zwyczaju, wynikającego z kilkudziesięcioletniego okresu obowiązywania wymienionej wyżej instrukcji tj. od 1961 r., polegającego na tym, że szpital świadczy te usługi bezpłatnie. O istnieniu zwyczaju w tym zakresie świadczy fakt, że wspomniany sposób postępowania jest powszechnie stosowany przez ogół szpitali i aprobowany przez społeczeństwo. Powyższe

stanowisko uzasadnione jest także celem społeczno- gospodarczym usług zdrowotnych , albowiem usługi te w stosunku do osób ubezpieczonych powinny być wykonywane bezpłatnie .” – wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 20 lutego 2002 r. sygn. akt.XVII Ama 15/01 .

Takie stanowisko reprezentują również szpitale wydzierżawiające prosektoria , które w złożonych wyjaśnieniach zaznaczyły , że PUK powinien wykonywać te usługi bezpłatnie .

Z wiadomości posiadanych przez organ antymonopolowy wynika , że na terenie Lublina jedynie PUK umieścił w swoim cenniku takie pozycje. Bezsporne jest , że opłata za przygotowanie zwłok do pogrzebu była faktycznie przez PUK pobierana (cennik , faktury, wyjaśnienia PUK).

W przedmiotowej sprawie obydwaj szpitale wydzierżawiając prosektoria zleciły wykonywanie usług prosektoryjnych firmie PUK . Taki był cel społeczno - gospodarczy umowy dzierżawy. Analiza umów dzierżawy wskazuje w sposób bezporny , że szpitale zleciły PUK świadczenie usług w zakresie kompleksowej usługi prosektoryjnej .Koszty z tym związane, zgodnie z treścią umowy dzierżawy PUK z SP SzW będą wkalkulowane w koszty firmy łącznie z robocizną , środkami dezynfekującymi i czystościowymi i w całości obciążają dzierżawcę . Zakres tej usługi wynika nie tylko z przedmiotowych umów , lecz także z powoływanego w umowie z SP SZW , cyt. wyżej Załącznika nr 35/61 .

Ponieważ brak jest podstawy prawnej na pobieranie opłat za przedmiotowe usługi prosektoryjne przez Szpital , brak jest również podstaw do uznania , że podwykonawca PUK miał prawo pobierania opłat za świadczenia , które przejął od właściciela prosektorium tj. opłat za przygotowanie zwłok do pogrzebu osób zmarłych w tych szpitalach.

Prezes UOKiK nie zgadza się z argumentacją PUK , że skoro ponosi określone koszty działalności prosektoryjnej , to musi to zrekompensować w formie opłaty za świadczoną usługę obciążającą rodzinę osoby zmarłej.

Wprawdzie z analizy obydwu umów dzierżawy nie wynika , by strony ustaliły wynagrodzenie dla dzierżawcy za świadczenie usług prosektoryjnych, jednakże w obydwu przypadkach zezwoliły dzierżawcy na prowadzenie w dzierżawionych pomieszczeniach kompleksowej działalności pogrzebowej. Oznacza to , że w dzierżawionych pomieszczeniach PUK świadczy usługi pogrzebowe tj sprzedaż trumien i akcesoriów , kompleksową usługę pogrzebową . Dzieje się to wprawdzie w warunkach rynku konkurencyjnego , ale umiejscowienie firmy pogrzebowej przy budynku prosektorium daje mu ewidentnie uprzywilejowaną pozycję w stosunku do firm pogrzebowych z zewnątrz (62 % zleceń usług pogrzebowych).

Uciążliwość warunków umowy została więc udowodniona .

Odpowiednikiem uciążliwego warunku umowy po stronie zleceniodawcy jest nieuzasadniona korzyść po stronie zleceniobiorcy .

Nieuzasadnione korzyści są to korzyści jakie PUK bezpodstawnie odniósł na skutek pobierania opłat w wysokości 130 zł za przygotowanie zwłok do

pogrzebu oraz udostępnienie pomieszczeń rodzinie osoby zmarłej w szpitalu – w cenie 70 zł .

Nie jest możliwe wykazanie rozmiaru finansowego nieuzasadnionych korzyści jakie odniósł PUK. Przedmiotowy cennik obowiązuje od 21 czerwca 2001 r., a więc już ponad rok. Analiza faktur od początku 2002 r. wykazała jedynie kilkanaście faktur z pozycją „przygotowanie zwłok do pogrzebu”. Natomiast wiadomo, że usługa ta faktycznie powinna być wykonana wobec wszystkich zmarłych w szpitalu . Nie ma to odzwierciedlenia w fakturach - w większości faktur jest to opisane jako „kompleksowa usługa pogrzebowa” .

Powyższe uwagi odnoszą się w całości do usługi udostępniania pomieszczeń prosektorium celem przygotowania zwłok do pogrzebu .

W opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów , skoro usługa przygotowania zwłok do pogrzebu powinna być wykonywana przez PUK nieodpłatnie tj. nie powinna być policzona ani robocizna ani też zużyte środki dezynfekcyjne i sanitarne , to brak jest podstawy , aby obciążać rodzinę osoby zmarłej za korzystanie z pomieszczeń , czy też rozliczać za zużyte środki sanitarne .Wszak rodzina osoby zmarłej „wyręcza” PUK w jego obowiązkach , przez co PUK oszczędza na robociznie swoich pracowników . Tym bardziej więc , stosowana przez PUK praktyka przysparza przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści.

Uwagi te nie dotyczą sytuacji , gdy pomieszczenia w celu przygotowania zwłok do pogrzebu wynajmuje inna firma pogrzebowa , a to z tej racji , że PUK nie ma obowiązku bezpłatnego udzielenia pomieszczeń , w których inny przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą .

PUK pobierał wynagrodzenie od rodziny osoby zmarłej za udostępnienie pomieszczeń w celu przygotowania zwłok z pewnością częściej niż wynika to z analizy faktur za okres styczeń –maj 2002 r.

Argumentacja PUK , że ponosi określone nakłady na funkcjonowanie prosektorium , które musi rekompensować pobieranymi opłatami nie przekonała organu antymonopolowego .Na zasadzie komercyjnej PUK może świadczyć jedynie usługi prosektoryjne wobec osób , które nie zmarły w szpitalu . Przedsiębiorca wiedział o tym podpisując umowę dzierżawy prosektorium i godził się na to .

Nadto, rekompensatą za świadczone bezpłatnie usługi prosektoryjne jest uprzywilejowana pozycja jaką dzięki umowie dzierżawy , posiada PUK na rynku zleceń usług pogrzebowych osób zmarłych w obydwu szpitalach .

Nie przekonała również Prezesa UOKiK argumentacja PUK , że ceny usług prosektoryjnych w odniesieniu do zasiłku pogrzebowego w wysokości 4305,98 zł nie są cenami komercyjnymi. Wynika z tego , że PUK ustala ceny usług prosektoryjnych i pogrzebowych jako punkt odniesienia mając wysokość zasiłku pogrzebowego a nie kalkulację kosztów .

II . Decyzji nadany został rygor natychmiastowej wykonalności , ze względu na ważny interes konsumentów , którym w przypadku dalszego kontynuowania praktyki ze strony PUK grozi dolegliwość finansowa. Praktyka zakazana PUK niniejszą decyzją , stosowana była przez długi okres czasu , a więc krąg osób , które doznały w ten sposób uszczerbku finansowego jest duży .

Rygor natychmiastowej wykonalności nadany został w tym celu , by nie powiększać kręgu osób , których ta zakazana prawem praktyka dotknęła .

Rygor natychmiastowej wykonalności polega na tym , że przed upływem terminu do wniesienia odwołania i mimo wniesienia odwołania , decyzja natychmiast po doręczeniu podlega wykonaniu .

III . Kara pieniężna , którą Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nałożył na PUK wynosi 13 985,00 zł co stanowi równowartość 4000 euro i nałożona została w oparciu o art. 101 ust.2 pkt. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 115 cyt. ustawy . Wysokość 1 euro została przeliczona zgodnie z Tabelą NBP Nr 251 z dnia 28.12.2001 r (1euro = 3,4963 zł) .

Art. 101 ust 2. stanowi , że Prezes Urzędu może nałożyć w drodze decyzji na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość od 1000 do 5 000 000 euro, jednak nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary .

Nakładając powyższą karę Prezes UOK i K wziął pod uwagę następujące okoliczności:

- działania PUK są wyrazem wykorzystywania jego pozycji dominującej na rynku usług prosektoryjnych związanych z dzierzawionymi prosektoriami ;
- działania PUK jako takie – są nie tylko bezprawne , ale i zawinione ;
- w wyniku opisanych działań PUK odniósł korzyści materialne, które mu się nie należą;
- okres stosowania zakazanej decyzją praktyki jest stosunkowo długi i dotyka rodziny osób zmarłych w dwóch dużych szpitalach na terenie Lublina .

Wysokość kary pieniężnej nałożonej na PUK mieści się w granicach kary określonej przez ustawodawcę w art. 101 ust. 2 pkt. 1 i stanowi około ████ % przychodu przedsiębiorcy – kara nie jest więc wysoka . Orzekając , co do wysokości kary Prezes UOK i K miał na uwadze stosunkowo niewysoki dochód PUK w stosunku do jego przychodu za 2001 r. Jednocześnie wysokość kary musi stanowić dolegliwość finansową wyważoną w stosunku do wielkości nieuzasadnionych korzyści z tytułu stosowanej praktyki. Kara spełniać ma przede wszystkim jednak funkcję prewencyjną tj. zapobiegać podobnym działaniom w przyszłości .

Karę pieniężną należy wpłacić w ciągu 14 dni od daty uprawomocnienia się decyzji do Narodowego Banku Polskiego , Oddział Okręgowy w Warszawie na rachunek Nr 10101010-7878-223-1 .

Mając powyższe na względzie Prezes UOK i K orzekł jak w sentencji .

Od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego , za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w L. , w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia decyzji .

Otrzymuje :

1/Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o.
Lublin

Z upoważnienia Prezesa UOKIK

Dyrektor Delegatury w Lublinie

Ewa Wiszniewska i

